

hogy a bizottságnak e helyről is úgy a választmány mint a Társulat nevében köszönetet mondjak.

A m. tud. akadémiában a természettudományok körébe tartozó egyes, különösen az orvosok és természetvizsgálók vándorgyűléseiről szóló kiadványok olyan nagy mennyisége gyűlt fel, hogy elhatározottak, a kiadványokon helyszűke miatt minden áron túl adni. Társulatunk elnöke az akadémia elé azt az indítványt terjesztette, hogy e kiadványok — miután előreláthatólag eladásukból számba vehető összeg úgy sem fog begyűlni — ingyen való kiosztás végett engedtesse át Társulatunknak. Ennek következtében kiosztás végett mintegy 5000 kötetből álló könyvkészletet kaptunk, a melyre tagtársaink figyelmét Közlönyünkben azonnal felhíttuk. Felhívásunk nem maradt sikertelen, mert rövid néhány hét alatt a könyvkészlet teljesen elfogyott. A vezetett jegyzékből kint, hogy a könyvek 373 felé osztattak szét; számos iskola, gazda, orvos, mérnök, sőt ügyvéd és bíró is részesült belőlök.

Végül a választmányunk még egy intézkedéséről kell jelentést tennem. A most kezdődő 1889—91-iki három éves ciklusba és pedig 1891-re esik Társulatunk fennállásának 50-ik évfordulója. 50 év még a társulatok életében is tekintélyes idő, kivált ha a társulat olyan fejlődést tüntet fel mint a miénk. Indokolt tehát, hogy Társulatunk 50 éves fennállását méltó módon megünnepeljük és e végből az előkészületeket annak idejében megtegyük; azért választmányunk már most bizottságot küldött ki, feladatával tűzvé, hogy az 50-ik évi közgyűlés miként való megtartása iránt javaslatot készítsen.

Szakülésünk a lefolyt évben 7 volt, melyeken 12 előadó 15 tárgyról értekezett, és pedig:

Pavlicsek Sándor »Az élelmi szerek hamisításáról«.

Ilosvay Lajos »Egy régi magyar természettudós működéséről«.

Bartóniek Géza »A hang terjedési sebességéről«.

Kiss Károly »A különféle szerkezetű higany-légszivattyúkról«.

Lenhossék Mihály »A kéz egy új szalgjáról«, »Rendellenes eredésű gégeidegről«, »Technikai közlések«, »A Clark-féle külső kötélmagról«.

Warttha Vincze »A csáczai porról«.

Lengyel Béla »Egy robbanás történetéről«.

Daday Jenő »A magyar fauna kladoczeráiról«.

Ifj. Jankó János »A Szahara flórájáról«.

Herman Ottó »A Norvégiában összeállított gyűjteményről«.

Laufenaer Károly »Az orvosok távolba való hatásáról«.

Ifj. Apáthy István »A magyarországi hévizek pióczáiról«.

Nyilvános üléseinknek a fizika köréből tartott sorozatos előadás volt a fénypontja. Báró Eötvös Loránd egyetemi tanár, Társulatunk alelnöke 10 előadásban ismertette a fizika jelenlegi állását és buvárlati módszereit. A kik az előadáson jelen voltak, tudják, hogy az előadó milyen élvezetes estéket nyújtott hallgatóinak; miként gyönyörköltette őket az előadás eszmegazdagságával és a tanulságos kísérletezés legmagasabb fokú technikájával; de azt már csak kevesen gondolhatják, mert kísérleti előadásokat kevesen tartanak, hogy az előadó mennyi szellemi és anyagi munkát fordított előadásaira. Én e kevesek közül való vagyok s talán az egyedüli, a ki a tíz hét alatt napról napra tanuja voltam a fáradozásnak. A kísérletek tekintélyes része egészen új volt; sokféle alakban kerültek ezek próbára, míg nem a kívánt tünemény a célnak megfelelően előállott; az új készülékeket többször kellett újra szerkeszteni, hogy végre a kívánt szolgálatot megtegyék. Én tanuja voltam ezeknek s azért nem csak mint Társulatunk titkára, hanem egyszerű mint annak tagja, a ki közvetlen közelből ismerem az aldozat nagyságát, Társulatunk nevében báró Eötvös Lorándnak a legmelegebb köszönetet nyilvánítom.

Örömmel tölt el hogy fáradozásaiért megkapta a jutalmat; olyan jutalmat, a milyennél szebbet és nagyobbat a buvárkodó tudós nem remélhet. Mert van-e annál szebb és nagyobb jutalma a tudósnak, mint mikor buvárlatai az eddig nem ismert és töle keresett igazság felismerésére vezetik? Ebben a jutalomban részesült báró Eötvös Loránd is és Társulatunk büszkeségét és örömet lelheti abban, hogy a tudóst népszerű előadások tartására buzdítva, impulzust adott a mélyebb tudományos buvárlatra és új igazságok felderítésére.

Az előadások látogatottságáról szólva, ki kell emelnem, hogy Társulatunkat az előadásokon való megjelenésükkel Berzevicsy Albert a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium államtitkára, Markusovszky Lajos miniszteri tanácsos, Klamarik János, Leövey Sándor osztálytanácsosok és még sok, nyilvános életünkben előkelő helyet elfoglaló egyén, tisztelték meg.

A sorozatos előadásokról szólva örömmel jelentem, hogy az 1889-iki évre tervezett sorozatos előadások megtartására sikerült Dr. Warttha Vincze műegyetemi tanárt megnyernem, a ki »az agyagárúk